

Vier jaar opgravingen op stationsite met succes afgerond

30 hectare speeltuin voor archeologen

MECHELEN

HLN 08/07/2016

De archeologische opgravingen op de site van het stationsproject in Mechelen zijn afgerond en hebben heel wat vondsten opgeleverd. «We kregen niet enkel een beter beeld van de evolutie van het station en de spoorwegwerkplaats, maar vonden nog enkele oudere, waardevolle stukken bovenop», zegt diensthoofd archeologie Bart Robberechts.

ELS DALEMANS

«De volledige werf is maar liefst 30 hectare groot, en loopt van de Abeelstraat in Mechelen-Zuid tot aan de N15 ter hoogte van het Douaneplein. In 2010 al werd het vooronderzoek opgestart, met boringen, proefputten en proefsleuven. Op basis van die resultaten bepaalden we onze strategie. Je kan op zo'n oppervlakte immers niet zomaar alles afgraven, het is eerder zoeken naar een speld in een hooiberg. We hebben op de stationsite vrij goed gekokt, en het grote lot gewonnen», zegt Robberechts.

Akkerland

«De opgravingen zelf gingen vier jaar geleden van start, in de zomer van 2012. De zone waar momenteel de ondergrondse parking wordt gebouwd, leverde de meeste vondsten op. Historische kaarten toonden ons dat - voor de komst van de spoorwegen - dit gebied een uitgestrekt akkerland was. Dat werd tijdens de opgravingen bevestigd met de vondst van een wetsteen, die door landarbeiders werd gebruikt.»
«Het terrein was in het verleden ook opgehoogd, en onder al deze

lagen vonden de archeologen de resten van een 'kringgreppel' met een diameter van zo'n 30 meter. Wellicht gaat het om een grafmonument van een hooggeplaatst persoon uit de vroege of midden-bronstijd, van 2000 tot 1100 voor Christus. Dit is uniek, want dergelijke grafmonumenten zijn enkel in Oost- en West-Vlaanderen en in de Kempen teruggevonden. In de ruime regio Mechelen werd eerder enkel een kleiner exemplaar gevonden in Rumst. Tot slot vonden de archeologen enkele kuilen met aardewerk uit de vroege ijzertijd, van 800 tot 450 voor Christus. Twee van die potten bleken quasi compleet, en werden met veel geduld gerestaureerd.»

Eerste trein

«Die velden en weilanden moesten vanaf 1835 plaats maken voor een treinstation en een spoorwegwerkplaats, de eerste op het Europese vasteland. De eerste trein op het continent reed immers op 5 mei 1835 van Brussel naar Mechelen. Tijdens het archeologisch onderzoek vonden we resten van oude spoortracés

Bart Robberechts, Bart Somers, Bjorn Siffer en Natasja Reynolds op de site aan het station.

Foto David Legreve

en zware funderingsmuren, smeerputten, waterreservoirs, afvoerkanalen. Ook honderden plaatjes uit de wagons kwamen weer bovengronds. Waar nu de ondergrondse parking wordt gebouwd, konden een 15-tal gebouwen geïdentificeerd worden: een schrijnwerkerij en schilderswerkplaats, een smidse en een laboratorium.»
«Het station was tijdens WO II een gegeerd mikpunt en werd zwaar getroffen door Britse en Amerikaanse luchtbombardementen. We vonden tijdens de opgravingen bomkraters en enkele stukken metaal die afkomstig zijn van de staartvin van een Amerikaanse bom.»
Er zijn ook plannen voor een tentoonstelling zodat ook het grote publiek deze nieuw ontdekte schatten kan ontdekken.

De belangrijkste vondsten

- ✓ RESTEN VAN BOM UIT WO II
- ✓ KRINGGREPPEL UIT BRONSTIJD
- ✓ POTTEN UIT IJZERTIJD

Ook honderden plaatjes uit de wagons kwamen naar boven. Vanaf 1835 was er op de site een spoorwegwerkplaats. Foto David Legreve

Mechelen

GvA 08/07/2016

Stationswerf geeft oude geheimen prijs

Archeologen vinden meer dan verwacht, met sporen tot 3.000 jaar oud

Op de stationswerf vonden archeologen sporen van een ruim 3.000 jaar oud graf. Er kwamen ook twee haast intacte potten uit de ijzertijd boven, net als een stuk bom uit WO II. De archeologen kregen bovendien een beter zicht op het oude stationsgebouw.

• Zoals aan meerdere werven in de stad werd ook aan het station archeologisch onderzoek verricht. In 2010 deed Triharch een vooronderzoek, vanaf 2012 begonnen studiebureaus ADEDE en All-Archeo met opgravingen. "Op basis van dat vooronderzoek vermoedden we dat we één en ander zouden vinden, maar het is meer dan verwacht", zegt archeologe Natasja Reynolds van All-Archeo.

Mooie souvenirs

De oudste ontdekking gaat terug tot de bronstijd, van 2000 tot 1100 voor Christus. Op de plaats waar later een kiss&ride-parking komt, vonden de onderzoekers een kringgreppel, wellicht een grafmonument voor een belangrijk figuur. "Dat is opvallend want in onze regio vind je die amper", zegt Bart Robberechts, hoofd van de stedelijke dienst archeologie. "Zulke monumenten zijn vooral gekend in Oost- en West-Vlaanderen. In onze regio is er alleen één gevonden in Rumst, zij het kleiner. Het is ook bijzonder omdat die periode amper gedocumenteerd is."

De onderzoekers vonden ook enkele kuilen met aardewerk uit de vroege ijzertijd, meer dan tweeduizend jaar geleden. Twee potten bleken nog quasi compleet.

Bart Robberechts, burgemeester Somers, schepen Siffer en Natasja Reynolds tonen de vondst. FOTO GIL PLAQUET

"Die kunnen zo tentoongesteld worden", zegt Robberechts.

In 1835 onderging het gebied een transformatie van akkerland – ten bewijze daarvan een gevonden wetsteen van een landarbeider – tot station. Zo geven de opgravingen ook een mooi beeld van hoe het oude stationsgebouw en de centrale werkplaats, de eerste van het Europese platteland, er in de negentiende eeuw uitzagen.

"De resten gaan van oude spoortracés over smeerpotten en afvoerkanalen tot grote cirkelvormige plateaus waarop locomotieven en wagons gedraaid werden", legt Robberechts uit. "Waar de ondergrondse parking komt, kon-

den een vijftiental gebouwen geïdentificeerd worden, zoals een schrijnwerkerij en smidse. We zijn heel tevreden met het resultaat, omdat het een goed beeld geeft van de stationsgeschiedenis en ons ook mooie souvenirs uit de prehistorie geeft."

Eigendom van stad

Waar ook sporen van teruggevonden werden: de Engelse en Amerikaanse bombardementen tijdens WO II. Zo werden stukken metaal geïdentificeerd als de staartvin van een Amerikaanse 100lbs bom. Om die reden werden de graafwerken trouwens voortdurend begeleid door een explosievendeskundige. "En

daarom hebben we een paar jaar geleden ook het grootste noodplan uit de geschiedenis van Mechelen uitgetekend", zegt burgemeester Bart Somers (Open Vld), die het een goed idee vindt om de stationsgeschiedenis te boek te stellen. "Omdat ze een enorme impact heeft gehad op onze stad."

Alle vondsten en documentatie werden door eigenaars NMBS, Infrabel en het Agentschap Wegen en Verkeer overgedragen aan de stad. "Alles wordt opgeslagen in ons erfgoeddepot en beheerd door de dienst Archeologie", zegt cultuurschepen Björn Siffer (Groen).

MARIJN SILLIS